

V E N D I M

Nr. 435, datë 12.9.2002

PËR MIRATIMIN E NORMAVE TË SHKARKIMEVE NË AJËR

NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

Në zbatim të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2 të nenit 6 të ligjit nr. 8897, datë 16. 5. 2002 “Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja”, me propozimin e Ministrit të Mjedisit, Këshilli i Ministrave

V E N D O S I :

1. Miratimin e normave të shkarkimeve në ajër, sipas anekseve që i bashkëlidhen këtij vendimi.
2. Normat e shkarkimeve në ajër, të miratuara me këtë vendim, zbatohen vetëm nga subjektet, të cilat fillojnë veprimtarinë pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi.
3. Ngarkohet Ministria e Mjedisit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Fatos Nano

Aneks Nr.1

LISTA E NDOTËSVE

Grupi 0. - Ndotësit bazë

Lëndë e ngurtë

Okside të squfurit

Okside të azotit

Oksidi i karbonit

Grupi 1

<p>Nëngrupi 1.</p> <p>asbesti</p> <p>benzo(a)pireni</p> <p>2-naftil amina</p> <p>berilliumi dhe komponimet e tij të shprehura si Be</p> <p>kadmiumi dhe komponimet e tij të shprehura si Cd</p> <p>dibenzoantracen</p>	<p>Nëngrupi 2.</p> <p>arseniku dhe komponimet e tij të shprehura si As</p> <p>komponimet e kromit 6 valent të shprehura si Cr</p> <p>kobalti dhe komponimet e tij të shprehura si Co</p> <p>nikeli dhe komponimet e tij të shprehura si Ni</p>
<p>Nëngrupi 3.</p> <p>akrilonitrili</p> <p>benzen</p> <p>1,3-butadien</p> <p>epiklorhidrin</p> <p>oksid etileni (oksiran)</p> <p>hidrazine</p> <p>oksid propileni</p> <p>klorur vinili</p>	<p>Nëngrupi 4.</p> <p>bifenilet e poliklorinuara</p> <p>dibenzofuranet e poliklorinuara</p> <p>dibenzodioxinat e poliklorinuara</p>

Grupi 2

<p>Nëngrupi 1.</p> <p>zhiva dhe komponimet e saj të shprehura si Hg</p> <p>taliumi dhe komponimet e tij të shprehura si Tl</p>	<p>Nëngrupi 2.</p> <p>seleniumi dhe komponimet e tij të shprehura si Se</p> <p>teluriumi dhe komponimet e tij të shprehura si Te</p>
<p>Nëngrupi 3.</p> <p>antimoni dhe komponimet e tij të shprehura si Sb</p> <p>kallaji dhe komponimet e tij të shprehura si Sn</p> <p>floruret të shprehura si F-</p> <p>kromi dhe komponimet e tij të shprehura si (me përjashtim të CrVI) Cr</p> <p>cianuret të shprehura si CN-</p> <p>mangani dhe komponimet e tij të shprehura si Mn</p> <p>bakri dhe komponimet e tij të shprehura si Cu</p> <p>plumbi dhe komponimet e tij të shprehura si Pb</p> <p>vanadi dhe komponimet e tij të shprehura si V</p> <p>zinku dhe komponimet e tij të shprehura si Zn</p>	

Grupi 3

<p>Nëngrupi 1.</p> <p>stibinë</p> <p>arsinë</p> <p>fosfinë</p> <p>fosgen</p> <p>klorur cianhidrik</p>	<p>Nëngrupi 2.</p> <p>bromi dhe komponimet e tij të gazta shprehura si HBr</p> <p>fluori dhe komponimet e tij të gazta shprehura si HF</p> <p>klori</p> <p>acidi/gazi cianhidrik</p> <p>sulfuri i hidrogenit</p> <p>acidet e forta organikë të shprehura si H-</p>
---	--

Nëngrupi 3.

Amonjak

Komponimet inorganike të gazta të klorit të shprehura si HCl

Grupi 4

Nëngrupi 1	Nëngrupi 2
Aldehyd acetik	Aldehydi benzoik
Aniline	aldehid butilik
kloruri i benzenit	1,4-dyklorbenzene
dietil amine	etil benzeni
1,2-dy kloretan	furfural klorbenzene
1,1-dy kloretilen	2-kloropreni (2-klor-1,3-butadiene)
dy metil amina	2-klorpropan
etanol amine	isopropil benzeni
akrilati i etilit	acid acetik
fenol	acetat metili
aldehidi formik	metakrilati i metilit
krezolet	1-metil naftalen
acid akrilik	2-metil naftalen
acid formik	naftalen
merkaptane	stiren
akrilati i metilit	toluen
metil amine	acetati i vinilit
nitrobenzen	ksilen
nitrofenol	

nitrokrezol

nitrotoluen

piridine

sulfur karboni

1,1,2,2-tetrakloroetan

tetrakloretilen

tioeter

o-toluidine (2-metil aniline)

triklorometan

trikloroetilen

Nëngrupi 3.

aceton

alkoli alkilik

dyfenil

2-butanon

acetat butili

eter dibutilik

eter dietilik

eter difenilik

1,2-dykloretalen

dyklormetan

eter dyisopropilik

eter dimetilik

acetat etili

etilen glikol

4-hidroksil-4-etil-2-pentanon

metil esteret eacidit benzoik

4-metil-2-pentanol

N-metil pirrolidon

olefina me përjashtim të 1,3-

parafina me përjashtim të metanit

Aneks Nr. 2

KATEGORIZIMI I DISA BURIMEVE TË ZGJEDHURA TË NDOTJES, NORMAT E SHKARKIMEVE, SHKALLA E LEJUESHME E ERRËSISË SË TYMIT DHE KUSHTET TEKNIKE TË VEPRIMIT TË BURIMEVE TË ZGJEDHURA TË NDOTJES

KATEGORIZIMI I DISA BURIMEVE TE ZGJEDHURA TE NDOTJES

Për qëllimet e këtij aneksi do të përdoren emërtimet e mëposhtme:

kushte referimi A për normat e shkarkimeve që i referohen përqëndrimit të ndotësit përkatës në gaz të thatë në kushte normale (101.32 kPa, 0oC), që mund të shoqërohet nga përmbajtja referuese e substancave të tjera në gazin mbartës (zakonisht oksigjen)

kushte referimi B për normat e shkarkimeve që i referohen përqëndrimit të ndotësit përkatës në gazin e njomë në kushte normale (101.32 kPa, 0oC), që mund të shoqërohet nga përmbajtja referuese e substancave të tjera në gazin mbartës (zakonisht oksigjen)

kushte referimi C për normat e shkarkimeve që i referohen përqëndrimit të ndotësit përkatës në gazin e njomë në kushte normale veprimi.

1.INDUSTRIA E PRODHIMIT TË ENERGJISË DHE TË LËNDËVE TË DJEGSHME

1.1Djegia e lëndëve të djegshme për prodhim energjie elektrike ose termike në impiante teknike që përmbajnë pajisje të palëvizshme me kapacitet termik më të madh se 0.2 MW(burime të mëdha dhe të mesme ndotje)

Këto norma shkarkimesh janë njëloj të vlefshme edhe për pajisje të ngjashme që nuk i përkasin në vetvete industrisë së lëndëve të djegshme dhe prodhimit të energjisë.

Normat e shkarkimeve janë të vlefshme për kushtet A të referimit dhe për përmbajtje të oksigjenit në gazin mbartës të paraqitur në kolonën 7.

Kapaciteti termik i instaluar [MW]	Normat e shkarkimeve [mg/m3] për					Ref. përmbajtja e oksigjenit O2 [%]
	Lëndë e ngurtë (LN)	Dyoksid sqfuri SO2	Okside azoti si NO2	Oksid karboni CO	Lëndë organike si Σ C	
1	2	3	4	5	6	7

1.1.1 Furra me qymyr të grimcëzuar, me dhoma me zgarë zjarri me saracineske për shkarkimin e zgjyrës.1)

1	2	3	4	5	6	7
> 0.2	-	-	650	4000	-	6
	-	-	11002)	-	-	6
> 0.2 - 1	150	-	-	1000	-	6
> 1 - 5	150	2000	500	250	-	6
> 0.2 - 5	150	-	-	-	-	6
> 0.2 - 50	-	2000	-	-	-	6
> 5 - 50	50	2000	500	400	-	6
> 50	50	-	-	250	-	6
> 50 - 300	50	1700	400	250	-	6
> 300	50	500	-	250	-	6

Shënim:

1) për furrat me qymyr të grimcuar ose me zgarë të shoqëruar nga reaktorë me shtrat vlues dhe kombinimet e tyre me dhoma me shtrat vlues ose për rikonstruksionin e furrave të tilla që përdorin elementë të teknologjisë në shtrat vlues.

2) furra zjarri me saracineske për derdhjen e zgjyrës.

1.1.2 Furrat e drurit1)

1	2	3	4	5	6	7
200- 500	150	-	2	-	900	13
500-1	150	-	2	-	500	13
1-5	150		2	50	250	11
>5	2)	2)	2)	2)	50	11

Shënim:

Njëlloj të vlefshme për mbeturina druri që nuk janë të ndotura, lëvozhga druri dhe lëndë drusore të ngjashme, lëvozhga dhe lëndë bimorë të ngjashme

Normat e shkarkimeve për djegien e qymyrit sipas kapacitetit të instaluar

1.1.3 Furrat më lëndë të djegëshme të lëngët

1	2	3	4	5	6	7
> 0.2	-	-	-	175	-	3
> 0.2 - 5	-	1)	500	-	-	3
> 0.2 - 50	100	1700	450	170	-	3
> 5	80	-	450	-	-	3
> 5 - 300	-	1700	-	-	-	3
> 50	50	1700	300	170	-	3
> 300	50	500	150	170	-	3

Shënim:

1)Përmbajtja e S në lëndën e djegshme nuk duhet të jetë më e madhe se 1% përqind në peshë.

1.1.4Furrat me lëndë të djegshme të gaztë

1	2	3	4	5	6	7
<0.2			120	100		3
> 0.2	50 1)	35 2)	100	100	-	3
		900 3)	200 4)			

Shënim:

1)Për lëndë të djegshme të gazta nga rrjeti jo publik i shpërndarjes (gaz koksi i pastruar, biogaz, propan ose butan ose përzjerje të tyre, gaz rafinerie)

2)Për lëndë të djegshme të gazta nga rrjeti publik i shpërndarjes

Për lëndë të djegshme të gazta përveç rrjetit publik të shpërndarjes dhe gazit të koksit

Në djegjen e propanit ose butanit ose përzjerjeve të tyre.

Furrat me lëndë të djegëshme fosile të lëngët

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

> 5 - 50	100	800	400	250	-	6
> 50	50	75% 1) 500	400	250	-	6
< 5 2)		75% 1)			-	6

Shënim:

1) Nëse nuk është e mundur të arrihen normat e shkarkimeve kur përdoren lëndë të djegshme për përdorim shtëpiak me një përzjerje të pranueshme shtesash, përqëndrimi duhet të zvogëlohet të paktën deri në 25% të vlerës origjinale

2) Normat e shkarkimeve për furrat me shtrat vlues, me kapacitet termik specifik më të ulët se 5MW duhet të jenë të njëjta me normat e shkarkimeve për furrat klasike në varësi të llojit të lëndës së djegëshme të përdorur.

Njësitë e prodhimit të energjisë me motorra me djegie me piston

1	2	3	4	5	6	7
> 0.2 1)	130 2)	3)	2000 4)	650	150 7)	5 8)
			4000 5)			
			500 6)			

Shënim:

1) njësitë e prodhimit klasifikohen sipas inputeve (hyrjes)

2) kur përdoren lëndë të djegshme të lëngëta

3) kur përdoren lëndë të djegshme diesel, përmbajtja e squfurit nuk duhet të jetë më e madhe se 0.05% në peshë; përmbajtja e squfurit në lëndë të tjera të djegshme të lëngëta nuk duhet të jetë më e madhe se 1% në peshë; kur përdoren lëndë të djegshme të gazta, përmbajtja totale e squfurit nuk duhet të jetë më e madhe 2200 mg/m³ e rillogaritur ndaj përmbajtjes në metan, ose 60 mg/MJ e nxehtësisë së prodhuar nga lënda të djegshme e përdorur

4) për motorra diezel me fuqi më të madhe se 5 MW

5) për motorra diezel me fuqi deri në 5 MW, përfshi edhe vlerën 5

6) për motorra me djegie të brendshme

7) përqëndrimi i përgjithshëm i të gjitha substancave me përjashtim të metanit kur prurja në masë është më e madhe se 3 kg/h

8) oksid karboni dhe oksidet e azotit duhet të jenë objekt i normave të shkarkimeve për gazin e thatë; normat e shkarkimeve për ndotësit e ngurtë dhe substancat organike duhet të jenë të vlefshme për gazin e njomë.

1.1.7 Sistemet e nxehtësie direkte me ajër të nxehtë 1)

1	2	3	4	5	6	7
> 0.2	2)	2)	2)	2)		17

Shënim:

1) sistemet që përmbajnë pajisje në të cilën flaka ose përzjerja e produkteve të nxehta të djegies janë në kontakt të drejtpërdrejtë me ajrin e nxehtë, pjesë e të cilit siguron një burim oksigjeni për djegien e lëndës së djegshme; lënda e djegshme mund të jetë e gaztë, e furnizuar nga rrjeti publik i shpërndarjes së lëndëve të djegshme, si dhe gjithashtu propan, butan ose përzjerje e tyre, ose lëndë të djegshme e lëngët pa përmbajtje plumbi, me përmbajtje sqfuri deri në 0.05% në peshë, një lëndë e tillë e djegshme duhet të reprojektë kushtet teknike të vendosura nga prodhuesi

2) vlerat numerike të normave të shkarkimeve për furrat sipas lëndës së djegshme të përdorur.

Turbinat e gazit

Kapaciteti termik i instaluar	Normat e shkarkimeve [mg/m ³] për					Përmbajtja referuese
	Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid sqfuri	Okside azoti si	Oksid karboni	Lëndë organike si Σ C	
[MW]	2	3	4	5	6	7
1		SO ₂	NO ₂	CO		O ₂ [%]
< 60 000	100 1)	120	80	100	-	15
≥ 60 000	50 2)	120	120	100	-	15

Shënim:

1- për djegien e lëndëve pezull të qymyrit dhe të gazeve të centraleve termike të prodhimit të energjisë nga rrjeti jo publik i shpërndarjes; në djegien e lëndëve të djegshme të lëngëta dhe gazeve të nxehta nga rrjeti publik i shpërndarjes, norma e shkarkimeve është errësia e tymit e matur sipas shkallës Bacharach, dhe nuk duhet të kalojë nivelin 4 të ngjyrës së zezë për të gjitha kushtet e veprimit.

2- për djegien e lëndëve pezull të qymyrit dhe të gazeve të centraleve termike të prodhimit të energjisë nga rrjeti jo publik i shpërndarjes; në djegien e lëndëve të djegshme të lëngëta dhe gazeve të nxehta nga rrjeti publik i shpërndarjes, norma e shkarkimeve është errësia e tymit e matur sipas shkallës Bacharach, dhe nuk duhet të kalojë nivelin 2 të ngjyrës së zezë në kushtet normale të veprimit dhe nivelin 3 gjatë periudhës së lëshimit në punë.

1.2Djegia e disa lloj lëndësh të djegshme në të njëjtën pajisje

1- Në rastin kur në një pajisje të vetme djegieje digjen disa lloj lëndësh të djegshme, ku një lloj lënde e djegshme digjet në një kohë të dhënë, janë të vlefshme ato norma shkarkimesh që i përgjigjen lëndës të djegshme që është përdorur.

2- Në rastin kur në një pajisje të vetme djegieje digjen disa lloj lëndësh të djegshme, normat e shkarkimeve duhet të rrjedhin nga norma e shkarkimit për atë lëndë të djegshme që kontribuon 75% ose më shumë në kapacitetin termik.

3- Nëse asnjë nga llojet e lëndëve të djegshme të përdorura nuk kontribuon në kapacitetin termik të pajisjes në mënyrë të tillë, atëhere duhet të vendosen norma e shkarkimit dhe referenca e përmbajtjes së oksigjenit si dhe mesatarja e peshuar e vlerave të normave të shkarkimeve ose vlerat e referimit të oksigjenit për secilën lloj të lëndës të djegshme të përdorur, ku faktori peshë duhet të përbëjë kontributin e çdo lënde të djegshme në kapacitetin termik të pajisjes.

1.3Integrimi i furrave me turbinat e gazit

1- Në rast se produkti i djegies së një furre që është e lidhur pas një turbine gazi pa nxehtësi shtesë ose me nxehtësi shtesë nga e njëjta lënde e djegshme në një sasi deri 20% të kapacitetit termik të turbinës së gazit, atëhere kjo vendosje duhet të jetë subjekt i të njëjtave norma të shkarkimit dhe gjendje referimi për përcaktimin e tyre si dhe për gazin e turbinës me fluksin korrespondues të vëllimit.

2- Në rast se një produkt i djegies së një furre është lidhur pas një turbine gazi me nxehtësi shtesë që përdor një lëndë të djegshme të ndryshme ose kapacitet termik që përdor të njëjtën lëndë të djegshme tejkalon 20% të kapacitetit termik të turbinës së gazit, norma e shkarkimeve dhe gjendja e referimit të përmbajtjes oksigjenit duhet të përcaktohen si mesatare e peshuar e vlerave të vendosura për turbinën e gazit dhe furrës në mënyrë të ndarë, bazuar në kontributet e kapacitetit termik të turbinës dhe nxehtësisë nga furra.

3- Kapaciteti termik i pajisjes duhet të përcaktohet me llogaritje nga kapaciteti i nxehtësisë dhe sasia e lëndës së djegshme, duke përdorur vlerën minimale të kapacitetit të nxehtësisë të lëndës të djegshme të garantuar nga prodhuesi i saj nën kushte standarte teknike. Nëse kjo vlerë nuk

jepet, ajo duhet përcaktuar si shumë e kapaciteteve termike të përbërsve të lëndës të djegshme; përmbajtja mesatare tyre në lëndët e djegshme duhet të përcaktohet me analizë.

1.4 Pasurimi dhe trajtimi i qymyrit, Briketat

Norma e shkarkimit në [mg/m ³] për					Përmbajtja ref. në oksigjen O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	Lëndë organike si Σ C		
1	2	3	4	5	6	7
a) Pasurimi ose trajtim tjetër i qymyrit (burime mesatare të ndotjes)						
100	-	-	-	-	-	B
b) Trajtimi termik i qymyrit (burime të mëdha ndotje)						
100	-	-	-	50	5	A

Prodhimi i koksit (burime të mëdha ndotje me përjashtimet e shënuara në tabelë)

Norma e shkarkimit në [mg/m ³] për					Përmbajtja referente në oksigjen O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	Lëndë organike si Σ C		
1	2	3	4	5	6	7
e pacaktuar	1)	500	-	-	5	B

Nxehja e baterive të koksit

e pacaktuar	1)	500	-	-	5	B
-------------	----	-----	---	---	---	---

Përgatitja e reaktorëve me shtrat fiks të koksit (coke batch) (Burime mesatare ndotje)						
100	-	-	-	-	-	C
Koksifikimi						
2)	-	-	-	-	-	-
Prodhimi i koksit në formë ekstrudati						
1003)	-	-	-	-	-	B
Pasurimi I koksit (Burime mesatare ndotje)						
100	-	-	-	-	-	B

Shënim:

përmbajtja më e madhe e sulfurit të hidrogjenit në gazin e nxehjes është 500 mg/m³

duhet të vendosen norma për shkarkimet e lejuara të dukshme për çdo bateri koxi në rregulloren lokale të veprimit si pjesë e masave teknike organizative (§ 2.2 par. 2 të ligjit të ajrit të pastër)

e llogaritur si mesatare ditore.

Kërkesat për projektimin, pajisjen dhe/ose veprimin e proceseve teknologjike

Cdo clirim i ndotësve në ajër duhet të minimizohet me anë të zgjerimit dhe largimit të pluhurave ose mbylljes hermetike, nëse kjo është teknikisht e mundshme.

Gazet mbushës (në dhomat e mbushjes së koksifikimit) duhet të ushqehen në gazin e koksit të ashpër ose në disa dhoma të tjera koksifikimi. Kushtet për zhvillimin e ciklit operacional duhet të vendosen në kushtet lokale operacionale

Sasia e substancave të ngurta të shkarkuara në ajër kufizohet në vlerën 0.1 kg/t të koksit të thatë total (tdc). Lloji dhe cilësia e ujit ftohës duhet të vendoset në rregulloren lokale të veprimit si pjesë e masave teknike organizative.

Pajisja e operacioneve kimike të impianteve të koksit duhet të ruhet kundër clirimit të substancave volatile në ajrin e jashtëm. Ujërat e ndotur gjatë ftohjes së drejtpërdrejte të gazeve nuk duhet të hyjnë në kontakt të drejtpërdrejtë me ajrin.

Përmbajtja e hidrogjenit të sulfuruar (H₂S) në gazin e koksit në kapacitetin e operacioneve kimike nuk duhet të kalojë vlerën 500 mg/m³). Përmbajtja e gazit sulfhidrik duhet të përcaktohet me matje operationale të vazhdueshme.

Nuk duhet lejuar shkarkimi në ajër i gazeve të impiantit të prodhimit të koksit.

1.6 Prodhimi i energjisë në impiantet me gaz (gaz gjeneratori, gaz koksi) dhe gaz sinteze (burimet e mëdha të ndotjes)

Normat e përgjithshme të shkarkimeve për ndotësit e ngurtë, dyoksidin e squfurit, oksidet e azotit, oksidin e karbonit, hidrogjenin e sulfuruar, amonjakun dhe merkaptanet janë njëloj të vlefshme për t'u zbatuar sipas kushteve A të referimit.

2. PRODHIMI INDUSTRIAL DHE PËRPUNIMI I METALEVE

Kërkesat për projektimin, pajisjen dhe/ose veprimin e proceseve teknologjike

Për procese me veprim të ndërprerë me shkarkime të ndryshueshme, duhet të vendosen normat e shkarkimeve për parametrat mesatarë të proceseve teknike.

Të gjitha shkarkimet e ndotësve të ngurtë në ajër nga burimet e specifikuar në kapitullin 2 duhet të minimizohen me anë të zgjerimit dhe largimit të pluhurave ose mbylljes hermetike nëse kjo është e mundur teknikisht.

2.1 Shkrirja e mineraleve të hekurit dhe manganit (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuara në tabelë)

Norma Shkarkim [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Përgatitja e reaktorëve me veprim periodik (burime mesatare ndotje)						

100	-	-	-	-	-	C
Brezat e aglomerimit të shkrirjes						
100	400	400	6000 8000 1)	2)	19	A
Operacionet e shkrirjes 3) (burimet mesatare të ndotjes)						
100	-	-	-	-	-	C

Shënim:

për mineralet karbonate

Përmbajtja e zhivës në gaz, max. 1 mg/m³

të tilla si ftohja, copëtimi, bluarja, klasifikimi

2.2Trajtimi i mineralit të hekurit (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)

Norma shkarkimesh [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transportimi dhe vënia në funksionim e ngarkesave të fryrjeve të furrës (burim mesatar)						
50	-	-	-	-	-	C
Derdhja						
50	-	-	-	-	-	C

Prodhimi i çelikut (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)
(shembull: konvertorë, furra Siemens Martin, furra me dy zemra, furra marz Bohlen)

Norma shkarkimesh [mg/m3] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O2 [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO2	Okside azoti si NO2	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe funksionimi i reaktorëve me veprim periodik 1) (burime mesatare)						
100	-	-	-	-	-	C
Furra zemre me intensifikim oksigjeni						
50	400	400	-	-	-	C
Konvertor oksigjeni						
50 2)	-	-	-	-	-	C
Hark elektrik dhe furre me veprim periodik deri në 20 t duke përfshirë edhe këtë vlerë						
75/50	-	400	1000	-	-	C
Furrë me induktim elektrik me veprim peroidik mbi 5 ton						
75	-	-	6000	-	-	C

Shënim:

Ndarja e mbetjeve me metale të rënda me anë të prerjes me flakë oksigjeni duhet të kryhet me anë të zgjerimit të ajrit dhe pastrim të menjëhershëm njëpasnjëshëm të gazit të mbetur aty ku teknikisht është e mundur; procedura e veprimit duhet të vendoset në kushtet lokale të veprimit si pjesë e masave tekniko organizative (§ 5.2 par.2 të ligjit për ajrin e pastër).

Gazi i konvertorëve duhet të mblidhet duke marrë në konsideratë aftësitë përpunuese dhe mund të përdoret më tej; vlera numerike e normës së shkarkimit është njëlloj e vlefshme për rastet kur ky gaz shkarkohet në ajër.

2.4 Prodhimi i derdhjeve/kallëpeve të hekurit (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe veprimet me produktin 1), 5) (burim mesatar ndotje)						
100	-	-	-	-	-	C
Shkrirja në furra me hark elektrik						
75	-	400	1000	-	-	C
Shkrirja në furra me induksion elektrik me ngarkesë 5 tons (burim mesatar ndotje)						
75	-	-	-	-	-	C
Furrë me kupolë 2)						
100	-	-	1000 3)	-	-	C
Shkrirja në furrat me cilindër rrotullues me lëndë të djegshme gaz/lëng						
30/20	4)	400	300/200	-	-	C

Shënim:

që përfshin nyjet e tjera teknike si linjat e trajtimit, prodhimi i formave(kallëpeve) dhe zemrave, derdhja, pastrimi i derdhjeve, operacionet përfundimtare

ndotësit e gaztë nga gazet e furrave me fryrje mund të eliminohen nëse teknikisht është e mundshme

në oxhak përtej recuperuesve të furrave me kupolë me erë të nxehtë

përmbajtja e squfurit në lëndë të djegshme nuk duhet të kalojë max. 1% në peshë.

ndotësit e gaztë inorganikë dhe organikë të formuar në prodhimin e formave duhet të mblidhen.

2.5 Trajtimi i mineraleve metalore jo ferrikë

a) Norma shkarkimi për ndotës të ngurtë 20 mg/m³

b) Në përpunimin e mineralit për të përftuar plumb, ndryshe nga gërma a) 10 mg/m³

c) Shuma e substancave organike e shprehur si karbon total <50 mg/m³

Prodhimi i metaleve të lehta alkaline dhe aliazhet e tyre 1) (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë) (magnez, alumin, berillium, natrium, kalium, etj.)

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	Të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe veprimet me lëndën e parë dhe produktet						
100	-	-	-	-	-	C
Agregatet e furrës						
50 2)	-	400	1000	-	-	C
Prodhimi elektrolitik I aluminit						
30 3)	-	-	-	2 4)	-	C

Shënim:

vlerat e përgjithshme të normave të shkarkimit janë njëloj të vlefshme për tu zbatuar për ndotësit e ngurtë në prodhimin elektrolitik, me përjashtim të prodhimit të aluminit

Norma e shkarkimeve për ndotësit e ngurtë në gazet e mbetjes nga sistemet e zgjerimit 100 mg/m³

në gazin e mbetjes nga elektrolizeri; shkarkimet specifike të prodhimit të ndotësve të ngurtë duke përfshirë gazet e zgjeruara nga zona të prodhimit elektrolitik, të gjetura nga vlerat mesatare ditore, nuk duhet të kalojë vlerën e 5 kg/t alumin të prodhuar

nga zona e elektrolizerëve dhe prodhimit të elektrolizës; shkarkimet specifike të përbërsve të florit, të shprehur si anhidrit fluorhidrik, që përfshin në gazet e cliruara nga zonat e prodhimit elektrolitik, të gjetura nga vlerat mesatare ditore, nuk duhet të kalojë vlerën e 700 g/t alumin te prodhuar

2.7 Prodhimi i metaleve të tjera joferrike dhe aliazhet e tyre (burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe trajtimi i lëndëve të para (burimet mesatare të ndotjes)						
100	-	-	-	-	-	C
Agregatet e furrës						
100	-	400	1000	-	-	C

Prodhimi i aliazheve të hekurit (burimet e mëdha të ndotjes me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)

Norma shkarkimi [mg/m ³] për	Përmbajtja
--	------------

Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera	referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe trajtimi i lëndëve të para (burimet e mëdha të ndotjes)						
100	-	-	-	-	-	C
Agregatet e furrës						
50	-	-	-	-	-	C

2.9 Produkte të tjera metalurgjike speciale (burime të ndotjes)

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtja referente e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Lëndë të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Transporti dhe trajtimi i lëndës së parë 1) 2)						
100	-	-	-	-	-	C
Shkrija e metaleve të hekurit dhe aliazheve të tyre						
75	-	400	1000	-	-	C
Veshja e nxehtë e zingut						
10	-	-	-	10 3)	-	C

Shënim:

1) që përfshin nyjet të tjera teknike si linjat e trajtimit, prodhimi i formave dhe modeleve, derdhja, pastrimi i derdhjeve, operacionet e përpunimit përfundimtar

2) ndotësit organikë dhe inorganikë të gaztë të gjeneruara nga prodhimi i formave duhet të grumbullohen.

3)kufij shkarkimesh për zingun.

2.10 Trajtimi sipërfaqësor i metaleve 1) (burime mesatare të ndotjes) (si psh veshja metalore galvanike, fosfatizimi, zmallimi, lustrimi, bluarja, fryrja dhe operacionet e lidhura me to)

Normat e shkarkimit në [mg/m ³] për					Përmbajtja referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1 100	2 -	3 1500 2)	4 -	5 3)	6 -	7 C

Shënim:

1) me përjashtim të zbatimit të veshjeve

2) në trajtimet sipërfaqësore të metaleve që përdorin acid nitrik për pajisje që punojnë në mënyrë të pandërprerë (banja)

3) për ndotës të tjerë janë të vlefshme pika 5 par. 2 të këtij aneksi.

3.PRODHIMI I PRODUKTEVE MINERALE JOMETALORE

(burimet e mëdha të ndotjes me përjashtim të atyre të shënuar në tabelë)

3.1Asbesti dhe produktet e asbestit

Jane të vlefshme normat e përgjithshme të shkarkimit për asbestin

3.2Guroret dhe impiantet e përpunimit të tyre, Transportimi i gurëve, Proçesi dhe funksionimi - Gurët natyrorë dhe artificialë (burime mesatare ndotje)

Të gjitha vendet dhe proceset në të cilët ndotësit e ngurtë emetohen në ajër duhet të pajisen sipas mundësive teknike dhe mbi bazën e natyrës së proçesit, me rrjeta uji ose sperkatje, heqje pluhurash ose sisteme spërkateje.

3.3 Prodhimi i cimentos, gëlqeres, magneziteve, përzjerjeve të veshura, shkrirja e lëndëve të para

Normat e shkarkimeve [mg/m ³] për				Prodhime specifike të tjera	Përmbajtja referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid sqfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO			
1	2	3	4	5	6	7
Prodhimi i çimentos						
50 1)	400 2)	800 2)	-	1.5 3)	-	C
Prodhimi i gëlqeres						
50 1)		1800 4) 1500 5)	6)	1.57)	-	C
Prodhimi i magneziteve dhe prodhimi i materialeve me qëndrueshmëri të lartë ndaj nxehtësisë, quarcit, etj.						
501)	400 8)	1500 8)	-	1.5 9)	-	C
Përzjerjet e veshura me asfalt dhe impiantet e përzjerjes së asfalteve						
20	10)				17 11)	A
Shkrirja e lëndëve të para në furrat me kupolë me kapacitet shkrirje < ose 10 t/orë						
100/75			12)		-	C

Shënim:

për të gjitha operacionet që përfshijnë clirimin e lëndës së ngurtë në suspension në mjedisin rrethues për djegien e klinkerit në furrat rrotulluese

shkarkimet e prodhimit specifik të lëndës së ngurtë në suspension nga i tërë impianti i prodhimit të cimentos,

për furrat rrotulluese

për llojet e tjera të furrave

në prodhimin e gëlqeres në furrat me cilindër të koksit, gazet e mbetura nuk duhet jenë në përmbajtje më të madhe se 1% në vëllim.

Shkarkimet specifike të prodhimit të lëndës së ngurtë në pezulli nga i tërë impianti i gëlqeres duke përfshirë edhe magazinimin dhe dorëzimin e lëndës së parë dhe të produkteve, të gjetur si mesatare vjetore për një ton për gëlqere të djegur ose të përpunuar.

nga djegia e materialeve

Shkarkimet specifike të prodhimit të lëndës së ngurtë në suspension nga i tërë impianti duke përfshirë edhe magazinimin dhe dorëzimin e lëndës së parë dhe të produkteve, të gjetur si mesatare vjetore për një ton material të djegur të prodhuar.

përmbajtja e squfurit në lëndën e djegshme të lëngët nuk duhet të jetë më e madhe se 1% peshë.

për pajisjet e përzjerjes; kushtet C të referimit për operationet e tjera.

shkarkimet e monoksidit të karbonit duhet të ulen në nivelin maksimalisht të mundur bazuar në mundësitë teknike dhe përshtashmërinë e shpenzimeve.

3.4 Qelqi, Fibrat e qelqit dhe Fibrat minerale

Normat e shkarkimeve [mg/m ³] për					Përmbajtja referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Prodhimi i qelqit dhe produkteve të qelqta, fibrave të qelqit dhe fibra të tjera minerale dhe qelqurina për prodhim bizhuterish						
150 1)	500 7)	2500 9)	800 13)	10 5)	13 3)	A
100 2)	1000 8)	1100 10)		5 6)	17 4)	A

		1600 11)		50 14		
		12)		100 15)		
Prodhimi i fibrave minerale që përmbajnë lidhës organikë						
50 16)	-	-	-	18)	-	C
75 17)						
Përpunimi dhe përmirësimi i qelqit (lustrimi, ngjyrimi, presimi, shkrirja nga gjysëm produktet etj.) dhe prodhimi i bizhuterive me kapacitet deri në 5 t /vit (burime mesatare)						
-	-	-	-	719)	-	C
				20)		

Shënim:

më të ulët së 2. kg/h

për prurje në masë të barabartë ose më të madhe se 2.5 kg/h

për agregate shkrirje me veprim të vazhdueshëm

për agregate shkrirje me veprim periodik

për plumb, antimon, manganez, vanad, kallaj, bakër, për një prurje në masë të barabartë ose më të madhe se 0.05 kg/h

për kobalt, nikel, krom, arsenik, kadmium, selen, për një prurje në masë të barabartë ose më të madhe se 0.01 kg/h

për djegien e gazit natyror

për lëndë të djegshme të tjera

për rigjenerim të agregatëve të shkrirjes me veprim të vazhdueshëm

për rigjenerim të agregatëve të shkrirjes me veprim periodik

për rikuperim që përdorin agregatë me shkrirje me veprim të vazhdueshëm

në pastrimin e nitrates, masa korresponduese e përqëndrimit të oksideve të azotit nuk duhet të jetë më e madhe se dyfishi i vlerës së dhënë.

Për një prurje në masë më të madhe se 5 kg/h

komponimet e fluorit të shprehur si fluorur hidrogjeni, në një prurje në masë të barabartë ose më të madhe 0.05 kg/h.

komponimet e klorit të shprehur si klorur hidrogjeni, në një masë fluksi 0.05 kg/h ose më të madhe

në gazet e mbetur me origjinë sistemet e shfryrjes, transportin, operimin e reaktorëve me shtrat fiks dhe të tjera pajisje që emetojnë lëndë të ngurta në suspension.

në gaze të tjera që vijnë nga proçest e precipitimit, forcimit dhe tharjes së fibrave minerale me lidhësa organikë.

lidhur me përqëndrimin e lejuar të substancave organike në gazet e mbetura duhet të zbatohen normat e përgjithshme të shkarkimeve.

vlerat e përgjithshme të normave të shkarkimit janë njëlloj të vlefshme për tu zbatuar edhe për ndotës të tjerë karakteristikë të lidhura me proçesin teknologjik të dhënë.

4. INDUSTRIA KIMIKE

(burime të mëdha ndotje me përjashtim të atyre të shkruara në tekst)

4.1.Nxjerrja, transportimi, manipulimi dhe magazinimi i Naftës dhe Gazit Natyror

Gjatë nxjerrjes, transportimit, përpunimit dhe magazinimit të Naftës dhe Gazit Natyror duhet të përdoren të gjitha masat teknike të disponueshme për të zvogëluar emetimin e ndotsave në ajër.

4.2.Rafineritë e naftës, Përpunimi petrokimik i naftës, Prodhimi, Përpunimi dhe magazinimi i produkteve petrokimike dhe substancave të tjera organike të lëngëta

4.2.1.Magazinimi dhe përpunimi

Kërkesa për ndërtimin, pajimin ose vënien në punë të proçeseve teknologjike

1- Në magazinimin e lëndëve të para, produkteve të ndërmjetshëm dhe produkteve me trusni avulli më të madhe se 1.32 kpA në temperaturë 20oC, tanket e magazinimit me vëllim më të

madh se 1000 m³ ose rezervuaret e magazinimit të burimeve me një prodhim vjetor më të madh 10 000 m³ duhet të pajisen si vijon:

rezervuarë ruajtje me çati të jashtme të lustruar dhe me përputhje efektive të qosheve të çatisë;

rezervuari me çati fikse të pajisur me një çati të brendshme levizëse duhet të përputhen me efikasitet me mbyllje që sigurojnë uljen e shkarkimeve të paktën 90% krahasuar me shkarkimet nga rezervuarët me çati fikse por pa masa të tjera;

ose një rezervuar me çati fikse duhet të pajiset me pajisje për mbledhje, riqarkullim dhe heqjen e avujve nga lëngje të tillë me efikasitet të paktën 99%. Ky efikasitet duhet të mos arrihet duke përdorur djegien, me përjashtim të rasteve kur rikondensimi i avujve është i rrezikshëm dhe i pamundshëm të realizohet teknikisht. Djegia mund të përdoret gjithashtu si fazë e dytë e pastrimit;

2-Rezervuarët duhet të përputhen me izolim të përshtatshëm dhe veshje anti reflektuese me të paktën 70% rrezatim të nxehtësisë radiante me qëllim zvogëlimin e ndryshimeve të vëllimit në lëngun e rezervuar si pasojë e ndryshimeve të temperaturës së mjedisit të jashtëm; Kjo masë është e efektive në një shkallë të kënaqshme, për rezervuarë ruajtje me vëllim deri 1000 m³ ose për burime me prodhim vjetor deri 10 000 m³.

3- Për pompimin e substancave me trysni avujsh më të madhe se 1.32 kPa në temperaturë 20°C (për shembull gjatë shkarkimit nga rezervuaret e lëvizshëm, ose gjatë ngarkimit të tyre nga rezervuaret e magazinimit), duhen krijuar kushtet për grumbullimin, riqarkullimin dhe eliminimin e substancave të tilla me efikasitet jo më të vogël se 99% dhe:

duhet të përdoren pompa që ndalojnë rrjedhjen e substancave të pompuara për shembull me blokim mekanik,

Duhet që të paktën një linjë operimi për ngarkimin e rezervuareve të lëvizshëm duhet të pajiset për të ngarkuar tanket e lëvizshëm të ngarkimit nga fundi,

linja veprimi për mbushjen e rezervuareve të lëvizshëm nga lart duhet të sigurohen në mënyrë që gjatë ngarkimit, fundi i tubit mbushës të qëndrojë në fundin e autobotit.

4.2.2 Gazet dhe avujt nga linjat e prodhimit

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

a) Gazet e mbetur që dalin, të cilët janë formuar gjatë operacioneve normale, vënies në punë, ndalimit të veprimit, riparimeve të linjave teknike, si dhe gazet e mbetur të formuar gjatë procesit të rigjenerimit të katalizatorit duhet të vecohen për trajtime të mëtejshme ose djegie, ose duhet të përdoren disa masa të tjera efikase për të ulur sasinë e shkarkimeve.

b) Detyrimet e pikës a) nuk duhet të zbatohen për linjat që janë kompletuar në rast emergjencash, si sustat e valvolave të shpëtimit, membranat e shpëtimit, mbylljet hidraulike ose sisteme të tjera

që mbrojnë sistemin pavarësisht nga shërbimi i personelit, ku kapja, kthimi dhe heqja e njëpasnjëshme e tyre do të ishte shkatërruese për kushtet e sigurisë në punë.

4.2.3 Sulfuret (H₂S)

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

a) Gazet e mbetur që dalin nga linjat e pastrimit të squfurit ose burime të tjera me një përqëndrim në masë të gazit sulfuror të barabartë ose më të madhe se 6000 mg/m³, dhe për prurje në masë të barabartë ose më të madhe se 80 kg/h duhet të përpunohen më tej.

b) gazet e mbetur që dalin sipas pikës a), që nuk mund të trajtohen më tej, duhen likujduar me mënyra të tjera psh me djegie.

c) Përqëndrimi në masë i hidrogjenit të sulfuruar në gazin e pastruar, nuk duhet të jetë më i madh se 10 mg/m³.

4.2.4 Regjenerimi dhe aktivizimi i katalizatorëve për procese katalitike në shtresë valore.

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtja referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
50	1700	1700	-	-	17	A

4.2.5 Ujërat e përdorur dhe të ballastit

Ujërat e përdorur duhet të degazohen përpara dërgimit në impiantin e trajtimit të ujërave të përdorur. Gazet e cilruar duhet të mblidhen dhe të pastrohen me larje ose me djegie.

4.3 Stacionet e shërbimit dhe linjat e transportimit të lëndëve të djegshme për motorra automjetesh (burime mesatare ndotje)

Vlerat e përgjithshme të normave të shkarkimit janë njëlloj të vlefshme për t'u zbatuar edhe për linja të tilla.

4.4 Prodhimi i substancave organike

Normat e Shkarkimeve [mg/m ³] për	Përmbajtja
---	------------

Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO2	Okside azoti si NO2	Oksid karboni CO	të tjera	Referuese e oksigjenit O2 [%]	Kushte referimi
1	2	3	4	5	6	7

4.4.1.Prodhimi i 1,2-dykloretanit dhe klorurit të vinilit

1	2	3	4	5	6	7
1,2-dykloretan ose klorur vinili (2)	-	5	-	-	C	1)

Shënim:

1) Gazet e mbetur që dalin duhet të dërgohen në një linjë përpunimi për uljen e shkarkimeve.

2) Vlerat e përgjithshme të shkarkimeve të 1,2-dykloretan ose klorur vinili janë të vlefshme pavarësisht nga prurjet në masë

4.4.2.Prodhimi i polimerëve bazuar në poliakrilonitrile

1	2	3	4	5	6	7
akrilonitril	-	0.2 1) 5 2)	-	-	C	3)
akrilonitril	-	10	20	-	C	4)
akrilonitril	-	10 5) 35 6)	-	-	C	7)
akrilonitril	-	-	25	-	C	8)

Shënim:

në linja trajtimi për të ulur shkarkimet me anë të djegies

në dalje të linjave të tjera trajtimi për zvogëlimin e vëllimit të shkarkimeve

prodhim fibre

prodhimi dhe përpunimi i polimerëve ACN

në procesin e njomë të formimit dhe të prodhimit të fibrës

në procesin e thatë të formimit të fibrës

rrotullimin e fibrës

prodhimi i polimerëve ABS (lënda).

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

Të gjitha gazet që përmbajnë akrilonitril të përdorur në thurjen e fibrave, në përmbajtje më të madhe se 5 mg/m³, të gjithë gazet nga reaktorët, enët mbledhëse të pezullive dhe ujërat e shplarjes së filtrit, që përmbajnë akrilonitril dhe butadien, duhet të grumbullohen dhe trajtohen në një linjë apo pajisje për të zvogëluar vëllimin e shkarkimeve të tyre.

4.4.3.Prodhimi i PVC

1	2	3	4	5	6	7
klorur vinili	-	5	-	-	C	1)
klorur vinili	-	-	-	103) 1004)	C	2)

Shënim:

gazet e mbetur që dalin, që përmbajnë klorur vinili duhet të grumbullohen dhe pastrohen ose të likujdohen me rrugë termike.

përmbajtja e ngelur e klorurit të vinilit në vendin e kalimit nga sistemi i mbyllur në një sistem të hapur trajtimi ose tharje, si mesatare mujore

për produkte përfundimtare në impiantin e PVC

në pezullinë e polimerit në impiantin e PVC

4.4.4Prodhimi i pulpës, duke përfshirë edhe përpunimin e mbeturinave të prodhimit

1	2	3	4	5	6	7
dyoksidi i squfurit	-	-	-	2000 1)	C	2)

komponimet e sqfurit të shprehura si sqfur	-	-	-	350 3)	C	4)
--	---	---	---	--------	---	----

Shënim:

që përfshin shkarkimet nga djegia e ekstrakteve të sulfiteve, për njësi të pulpës së thatë të prodhuar të fermentuar plotësisht

në procesin e prodhimit të sulfiteve

për likuidim qëndror të substancave me erë, për njësi prodhimi të pulpës së thatë të fermentuar plotësisht

për procesin e prodhimit të sulfateve

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

Në prodhimin e pulpës, duhen përdorur të gjitha masat teknike të disponueshme për të zvogëluar ose likuiduar substancat me erë nga burime individuale shkarkimesh si për shembull, autoklavë, avullues, kolonë zjerje) dhe pas tërheqjes lokale ose qendrore të gazit, ai duhet të dërgohet në një linjë trajtimi për zvogëlimin e shkarkimeve.

4.4.5.Prodhimi dhe përpunimi i viskozës

1	2	3	4	5	6	7
hidrogjen i sulfuruar	-	10	-	-	C	-
sulfur karboni	-	100	-		C	
hidrogjen i sulfuruar	50	-	-	-	C	1)
sulfur karboni	400	-	-	200 000 2)	C	
hidrogjen i sulfuruar						
sulfur karboni	200 3)	-	-	-	C	2)

Shënim:

në prodhimin e litarit prej mëndafshi

në prodhimin e fillit dhe mëndafshit pëlhurë

përgjithësisht për hidrogjenin e sulfuruar dhe sulfurin e karbonit

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

a) Gazet e mbetur, që dalin nga prodhimi i viskozës, përgatitja e banjave të rrotullimit dhe, aty ku teknikisht është e mundur, dhe nga proceset e tjera të veprimit, duhet të mblidhen për trajtim në një linjë të zvogëlimit të shkarkimeve të ndotsëve.

b) Makineritë për rrotullimin e fibrës për procese rrotullimi me veprim të vazhdueshëm duhet të mbylhen dhe gazet e formuara duhet të tërhiqen prej tyre dhe grumbullohen për trajtim në një linjë zvogëlimi shkarkimesh të përbërsve ndotës.

c) Ujërat e përdorur që përmbajnë hidrogjen të sulfuruar dhe dy-sulfur karboni duhet të degazohen dhe gazet që dalin duhet të mblidhen për trajtim në një linjë për pakesimin e shkarkimeve të përbërsve ndotës.

4.4.6 Prodhimi i kimikateve për mbrojtjen e bimëve

Përqëndrimi në masë i komponimeve të ngurta ndotëse që përmbajnë lëndë të qëndrueshme (që i rezistojnë për kohë të gjatë biodegradimit natyror), lëndë që akumulohen menjëherë ose lëndë me shkallë të lartë toksiciteti, në gazet e mbetur që dalin nga prodhimi, bluarja, përzierja, paketimi dhe ringarkimi i substancave për mbrojtjen e bimëve dhe farerave nga parazitët nuk duhet të kalojë vlerën 5 mg/m³ për një prurje në masë më të madhe 25 gram/orë.

4.4.7 Prodhimi i substancave ndihmëse për industrinë e gomës

Përqëndrimi në masë i komponimeve të ngurta në gazin e karrierës në prodhimin e SO₂ nuk duhet të jetë më i madh se 20 mg/m³ për çdo dalje në ajër.

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

Proçesi i prodhimit të SO₂ duhet të pajiset me linja për djegje të menjëhershme të gazeve në dalje që përmbajnë lëndë që marrin flakë dhe mbetjet e pandara të blozës, ku djegia e mëpastajme duhet të kryhet në temperaturë të paktën 1100°C me 2% vëllim në oksigjen në produktet e djegies; në të kundërt, kjo djegie duhet të kryhet me proces katalitik.

Pajisja për djegjen e gazit duhet të punojë me regjim të vazhdueshëm.

4.4.8 Prodhimi dhe përpunimi i yndyrnave dhe vajrave me origjinë bimore dhe shtazore (burim mesatar ndotje)

Kërkesa për ndërtimin, përshtatjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

- 1) Pajisjet e procesit, duke përfshirë edhe zonat e magazinimit, ku pritet prania e aromave të forta, duhet të vendosen në sipërfaqe të mbyllura.
- 2) Ajri në këto sipërfaqe duhet të tërhiqet dhe të dërgohet në pajisjet për pastrimin e gazeve të mbetur ose mund të përshtatet masa të tjera për të zvogëluar shkarkimet.
- 3) Lëndët e para, produktet dhe produktet ndërmjetës që pritet të shoqërohen me aromë, duhet të vendosen në enë të mbyllura të pajisura me sistem ftohje.

4.4.9 Prodhimi i argjilave dhe produkteve lidhëse (burim mesatar ndotje)

Janë njëlloj të vlefshëm për tu zbatuar pikat e par. 4.4.8.

4.5 Prodhimi i substancave inorganike

Ndotës	Kufij shkarkimesh [mg/m ³]	Prodhim specifik shkarkimesh [kg/t]	Kushte Referimi	Shënim
1	2	3	4	5

4.5.1 Prodhimi i klorit 1)

1	2	3	4	5
Klor	62)	0.003 3)	C	-

Shënim:

- 1) Të gjitha llojet e gazeve përfundimtare, gazet që dalin nga procese teknike që përmbajnë klorinë duhet të mbliqen dhe trajtohen në një linjë të përshtatshme për largimin e klorinës.
- 2) Në gazin e karrierës nga elektroliza dhe oksidimi katalitik
- 3) Shkarkimet mesatare vjetore të zhivës nga operacionet elektrolitike, të përcaktuara si mesatare mujore për njësi të klorinës së prodhuar.

4.5.2 Prodhimi i acidit klorhidrik

1	2	3	4	5
klorur hidrogjeni	25	0.051)	C	-

Shënim:

1) i përcaktuar si mesatare mujore për ton të acidit hidroklorik të prodhuar (36%)

4.5.3 Prodhimi i sqfurit (Proçesi Klaus) 1)

1	2	3	4	5
H ₂ S	102)	4 4) 2 5) 1.5 6)	C	3)

Shënim:

gazet e mbetur nga proçese që përmbajnë hidrogjen të sulfuruar duhet të digjen

në gazin e karrierës nga djegia e mëtejshme

prodhimi i shkarkimeve të komponimeve sulfurore (të llogaritura si sqfur elementar) duhet të shprehet në përqindje dhe i referuar ndaj 1 ton sqfur të prodhuar

për linja me prodhim aktual ditor sqfuri më të ulët dhe të barabartë se 20 ton sulfur,

për linja me prodhim aktual ditor sqfuri ndërmjet 20 -50 ton sulfur, duke përfshirë edhe vlerën 50

për linja me prodhim aktual ditor sqfuri më të madhe ose të barabartë se 20 ton sulfur

4.5.4. Prodhimi i dyoksidit të sqfurit të lëngët

Gazet e mbetur që dalin nga prodhimi i dyksidit të sqfurit të lëngët duhet të dërgohet në një linjë të prodhimit të acidit sulfurik ose në pajisje të tjera përpunuese ose pastruese të sqfurit duke e bërë më pak të dëmshëm.

4.5.5 Prodhimi i acidit sulfurik

1	2	3	4	5
okside squfuri	-	2.21)	C	-

Shënim:

1- si mesatare mujore për ton të prodhuar të acidit sulfurik (100%)

4.5.6 Prodhimi i amonjakut

1	2	3	4	5
amonjak	-	0.2 1)	C	-

Shënim:

1- si mesatare mujore për ton të prodhuar të amonjakut

Prodhimi i acidit nitrik dhe kriprave të tij

1	2	3	4	5
okside azoti si NO ₂	-	1.6 1)	C	-

Shënim:

si mesatare mujore për ton të prodhuar acid nitrik (65%)

4.5.8 Prodhimi i plehërave kimike industriale

Vlerat e përgjithshme të normave të shkarkimit janë njëloj të vlefshme për tu zbatuar për amonjakun, okside dhe komponime të tjera të azotit, komponime të squfurit, komponime të fosforit dhe lëndë të ngurta.

4.5.9 Prodhimi dhe përpunimi i materialeve karbonike 1)

1	2	3	4	5
Lëndë organike	100 2)	-	C	3)
Lëndë organike	50 2)	-	C	4)
Lëndë organike	200 2)	-	C	5)
Lëndë organike	50 2)	-	C	6)

Shënim:

normat e përgjithshme të shkarkimeve janë të vlefshme për zbatim për benzo(a)pyrene dhe lëndë të tjera kancerogjene

lëndë organike të llogaritura si karbon i përgjithshëm

nga pajisjet e formës dhe të përzjerjes, në të cilat lëngje të ndryshëm lidhës përpunohen në temperatura të larta

nga furra me dhoma të veçuara, dhoma të lidhura dhe furra tunel

nga furra të veçuara anulare për elektroda grafiti, elektroda karboni dhe tulla karboni

nga pajisje imprenjimi, në të cilat si lëndë imprenjimi përdoren ato me baze katrama.

4.5.10 Prodhimi i titanit të bardhë, litofonit, fiksit të bardhë dhe pigmentve të ajrit

1	2	3	4	5
Lëndë të ngurta	150 2) 50 3) 300 4) 50 5)	-	C	1)
Lëndë të ngurta	100	-	C	6)
Lëndë të ngurta	100	-	C	7)

Lëndë të ngurta	300 9)	-	C	8)
	100 10)			12)
	100 11)			
	50 5)			

Shënim:

në prodhimin e ileminetit (ilmenite)

në dalje të impantit të tharjes

nga impianti i bluarjes

nga kalcinimi

përtej filtrit pëlhurë në trajtimin përfundimtar të produktit (bluarje, klasifikim dhe paketimi)

për funksionimin e prodhimit të litofonit

për funksionimin e operacioneve të prodhimit fiks të zbardhimit

në prodhimin e pigmenteve me ngjyrë

për furra dehidratimi të sulfatit të hekurit

për tharjen e sulfatit të hekurit në tharës rrotativë

për tharjen e pigmenteve në tharës rrotativë

për kalcinim, ku masa e nxjerrë dërgohet në separator për disa teknologji të tjera, kalcinimi mund të jetë në funksionim vetëm me veprim të njëkohshëm të pajisjeve të tilla ndarjeje.

5. TRAJTIMI I MBETJEVE

5.1 Burimet e mëdha të ndotjes

5.1.1 Impiante për trajtimin e mbetjeve urbane

Normat e shkarkimeve [mg/m3] për					Përmbajtje Referimi e	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO2	Okside azoti si NO2	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
Impiante me kapacitet deri 1 t/orë mbetje të djegur, duke përfshirë edhe vlerën 1t/orë						
10	50	80	50	201) 202)	17	A
Impiantë të tjerë						
25	50	80	50	20 1) 30 2) 2 3) 0.1 4) 2.0 5) 1.0 6) 0.1 Nanog/m3	11	A

Shënim:

komponime organike të shprehur si karbon i përgjithshëm

komponime të gazta të klorit të shprehur si klorur hidrogjeni

komponime të gazta të fluorit të shprehur si fluorur hidrogjeni

Mërkur, talium dhe kadmium i përgjithshëm në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë

Arsenik, nikel, krom dhe kobalt I përgjithshëm në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë

Plumb, baker dhe mangan I përgjithshëm në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë.

Dioksina (2,3,7,8 tetra kloro dibenzo dioksin)

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose funksionimin e proçeseve teknologjike

1)Këto linja nuk duhet të përdoren për djegien e trupit të kafshëve apo pjesëve të tyre .

2)Kazani duhet të projektohet në mënyrë të tillë që të jetë në gjendje të mbajë një nën-trusni të përhershme në këtë hapësirë dhe ajri i tërhequr duhet dërguar në kutinë e zjarrit. Kur linja e djegies nuk funksionon, ajri nga kontaineri duhet shkarkuar në ajër mbas konsultimit me autoritetet e kontrollit të ajrit.

3)Temperatura në hapësirën të djegshme përtej hyrjes së fundit të ajrit duhet të mbahet të paktën në 850oC dhe produktet e djegies duhet të mbeten në këtë hapsirë për të paktën 2 sekonda me një përmbajtje oksigjeni të paktën 6% në vëllim. Për projekte speciale, p.sh, tip furre pirolyze, kushtet duhet të vendosen nga autoritetet e mbrojtjes së ajrit.

4)Pajisjet duhen ndërtuar të tilla që të sigurojnë kohë të mjaftueshme qëndrimi të mbetjes së djegur në hapësirën e djegies për djegie të plotë dhe dërgimi i mbetjes në kutinë e zjarrit duhet të korrespondojë me kohën e qëndrimit.

5)Është e ndaluar të digjen mbeturina urbane dhe të rrezikshme në impiane djegës të vegjël me fuqi kalorifike më të ulët se 350 kW. Ky ndalim nuk zbatohet për mbeturinat e rrezikshme spitalore të cilat nga përbërja nuk mund të eliminohen si mbeturinat urbane.

5.1.2Linja për djegien e mbetjeve të rrezikshme dhe spitalore

Norma shkarkimi [mg/m3] për					Përmbajtje referuese e oksigjenit O2 [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid sulfuri SO2	Okside azoti si NO2	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
30	300	500	100	20 1) 30 2) 2 3) 0.05 4) 2.0 5) 5.0 6)	11	A

Shënim:

komponime organike të shprehur si karbon i përgjithshëm

komponime të gazta të klorit të shprehur si klorur hidrogjeni

komponime të gazta të fluorit të shprehur si fluorur hidrogjeni

mërkur, talium dhe kadmium i përgjithshëm në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë

shuma e arsenikut, nikelit, kromit dhe kobaltit në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë

shuma e plumbit, bakrit dhe manganit në gaz, lëng dhe fazë të ngurtë.

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose funksionimin e proceseve teknologjike

1) Kontaineri i mbetjes së ngurtë duhet të projektohet në mënyrë të tillë që të jetë në gjendje të mbajë një nën-trusni të përhershme në këtë hapësirë dhe ajri i tërhequr duhet dërguar në kutinë e zjarrit. Kur linja e djegies nuk funksionon, ajri nga kontaineri duhet shkarkuar në ajër mbas specifikimit nga autoritetet e kontrollit të ajrit.

2) Pajisja për djegien e mbetjeve të rrezikshme duhet të pajiset me djegie shtesë. Temperatura në hapësirën të djegshme përtej hyrjes së fundit të ajrit duhet të mbahet (të paktën 900°C) e tillë që të sigurojë shkatërrimin oksidues maksimal të gjithë substancave të shkarkuara me një kohë qëndrimi të paktën 1 sekondë për një përmbajtje oksigjeni të paktën 6% vol.

3) Në djegien e mbetjeve që përmbajnë 1% në peshë ose më shumë lëndë të halogjenuara organike, të llogaritura si klor, duhen marrë masa për të siguruar shkatërrimin oksidues të të gjitha substancave të rrezikshme të shkarkuara (të paktën 1100°C) me kohë qëndrimi të paktën 2 s për një përmbajtje oksigjeni të paktën 6% në vëllim.

4) Në djegien e substancave që përmbajnë lëndë organike me qëndrueshmëri të lartë si poliklorodifenili (PCB's) ose pentaklorofenoli në një përqëndrim më të lartë se 10 mg/kg, temperatura e ajrit në hapësirën e djegies përtej hyrjes së fundit të ajrit duhet të mbahet të paktën 1200°C, me kohë qëndrimi të produkteve të djegies në këtë zonë të paktën 2 sekonda.

5) Për tipe speciale pajisjesh, p.sh., tip furre pirolize, kushtet duhet të vendosen në mënyrë të veçuar nga autoritetet e mbrojtjes së ajrit.

5.2 Burimet mesatare të ndotjes

5.2.1. Impiantet e trajtimit të ujërave të përdorur

Pajisjet me kapacitet për 500 ose më shumë banorë ekuivalent ose të projektuara për vënie në punë të teknologjive që prodhojnë ndotje uji.

Substancat me erë nuk duhet të përmbahen në ajrin e shkarkuar në përqëndrime që mund të përbëjnë shqetësim për banorët.

5.2.2. Impiantet e kompostimit

Pajisje të destinuara për kompostim industrial

Substancat me erë nuk duhet të përmbahen në ajrin e shkarkuar në përqëndrime që mund të përbëjnë shqetësim për banorët.

5.2.3 Impiantet për djegien e drurit të përdorur, mbeturinat prej letre dhe mbeturina të tjera të ngjashme

Norma shkarkimi [mg/m ³] për					Përmbajtje referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
50	300	500	250	5 1) 50 2)	11	A

a) Ndalohen të digjen mbeturinat në impinate me fuqi kalorifike më të ulët se 350 kW

6. TE TJERA

(burime mesatare ndotje me përjashtimet e shënuara në tekst)

6.1 Krematori

Pajisje të destinuara për djegien e kufomave, organe dhe mbetje.

Këto kërkesa duhet të zbatohen edhe për incineratorët e kafshëve dhe mbetjet e tyre.

Norma shkarkimesh në [mg/m ³] për					Përmbajtje referuese e oksigjenit O ₂ [%]	Kushte referimi
Substanca të ngurta (LN)	Dyoksid squfuri SO ₂	Okside azoti si NO ₂	Oksid karboni CO	të tjera		
1	2	3	4	5	6	7
50	-	350	100	15 1) 30 2)	17	A

Shënim:

komponime organike si karbon i përgjithshëm

komponime të gazta të klorit dhe fluorit të shprehur si shumë e florurit dhe klorurit të hidrogjenit.

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen ose vënien në punë të proceseve teknologjike

1) Temperatura në hapësirën të djegshme përtej hyrjes së fundit të ajrit duhet të mbahet të paktën 850°C dhe produktet e djegies duhet të mbeten në këtë hapsirë për të paktën 1, në mënyrë që të sigurohet shkatërrim termik oksidues i plotë I të gjitha substancave të rrezikshme të shkarkuara.

2) Në rast se përdoren vajra nxehtë, përmbajtja e squfurit në të nuk duhet të jetë më e madhe se 1% në peshë.

6.2 Strukturat dhe linjat për mbarështimin e kafshëve shtëpiake

Komplekset me zënie mesatare vjetore mbi 500 kokë gjedhë, mbi 5000 kokë derra dhe mbi 5000 kokë shpendë duhet të konsiderohen burime të mëdha ndotje.

Komplekset me zënie mesatare vjetore ndërmjet 180 dhe 499 kokë gjedhë, 500-4999 kokë derra dhe mbi 1000-49 999 kokë shpendë duhet të konsiderohen burime mesatare ndotje.

Vlerat e përgjithshme të normave të shkarkimit janë njëlloj të vlefshme për tu zbatuar për amonjakun. Substancat me erë nuk duhet të përmbahen në ajrin e shkarkuar në përqëndrime që do të përbënin shqetësime për banorët. Shkarkimet e substancave organike të shprehura në karbon total nuk duhet të kalojnë vlerat e mëposhtme :

a) jashtëqitje në të ngrohtë për prurje më të mëdha se 50 gram/orë 50 mg/m³

b) jashtëqitje në të ftohtë për prurje 50-300 gram/orë 120 mg/m³

c) jashtëqitje në të ftohtë për prurje më të mëdha se 300 gram/orë 50 mg/m³

6.3 Komplekse të kujdesit shëndetsor për kafshët

Linja për grumbullimin dhe përpunimin e trupave të kafshëve dhe prodhimin e materialeve ushqyese, plehërave dhe yndyrnave nga produkte anësore të jashtëqitjeve të kafshëve, për shembull kocka, qime, lëkurë, brirë, gjaku, etj.

Substancat me erë nuk duhet të përmbahen në ajrin e shkarkuar në përqëndrime që do të përbënin shqetësime për banorët.

6.4 Përdorimi i bojërave

Linjat dhe teknologjia e projektuar për përdorimin e materialeve të lëngëta dhe të pluhërizuara (për shembull me anë të spërkatjes, ngjyerjes, bojatisjes, shkëlqimit etj.) si bojëra ndaj lëndëve të ndryshme (të tilla si metale, lëndë plastike, lëkurë, dru etj.), me përjashtim të letrës dhe kartonit.

Kërkesa për ndërtimin, pajisjen dhe vënien në punë të proceseve teknologjike

1) Për pakësimin e shkarkimeve të substancave organike duhet të përdoren të gjitha mjetet teknikisht të mundshme veçanërisht përdorimin e teknologjive me përmbajtje të ulët solventi të veshjeve, zbatimin e proceseve me efikasitet të lartë, etj..

2) Për vendosjen së normave të shkarkimit, linja të tilla duhen konsideruar njësi teknike e një sistemi teknik veshje.

3) Për përdorimin e bojrave duhet të jenë të vlefshme Kushtet e Referimit C.